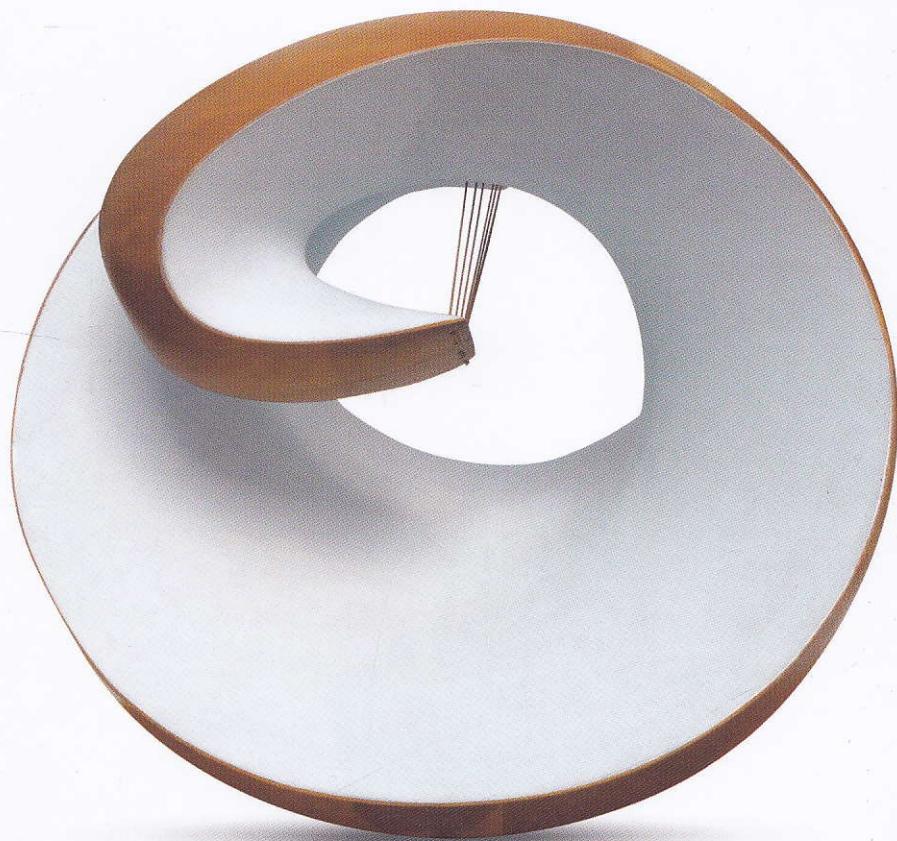

Arta

encyclopedia pentru copii

Autor (pictură și sculptură) Susie Hodge

Autor (fotografie) David Taylor

Editor proiect Ashwin Khurana

Designeri copertă Dhirendra Singh, Surabhi Wadha

Director artistic Karen Self

Director design Phil Ormerod

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372;
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Arta
*encyclopedia pentru copii*Copyright © 2020 Grup Media Litera
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză: Graal Soft

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Ilieș Câmpeanu

Corector: Georgiana Enache

Prelucrare copertă: Vlad Panfilov

Tehnoredactare și prepress: Marin Popa

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Arta: encyclopédie pour enfants. - București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-4666-8

087.5

Cuprins

PICTURĂ

6

Subiect și compoziție	8
Perspectivă	10
Culori și tonuri	12
Arta preistorică	14
Creaturi magice	16
Stindardul din Ur	18
Arta egipteană antică	20
Mormântul lui Sennedjem	22
Nemuritorii	24
Arta minoică, greacă și romană	26
Mit minoic	28
Picturi și mozaicuri grecești	30
Mozaicuri și fresce romane	32
Arta asiatică antică	34
Arta creștină timpurie	36
Icoane bisericești	38
Sfântul împărat	40
Arta islamică timpurie	42
Cartea de la Kells	44
Ascensiunea Italiei	46
Arta gotică	48
Renașterea europeană	50
Arta florentină	52
Invențiile Renașterii	54
Cavaleri eroici	56
Primavera	58
Mari maeștri	60
Leonardo da Vinci	62
Capodopere ale Renașterii	64
Școala din Atena	66
Arta venețiană	68

Maeștri venețieni și cărți	70
Tânărul Iisus	72
Școala nordică	74
Jan van Eyck	76
Scamatorii	78
Ambasadorii	80
Stiluri manieriste	82
Baroc și rococo	84
Caravaggio	86
Splendori baroce	88
Las Hilanderas	90
Decorațiuni rococo	92
Veacul de Aur olandez	94
Johannes Vermeer	96
Scene de viață cotidiană	98
Rembrandt	100
Picturi turistice	102
Povești de vitejie	104
Inspiratie romană	106
Jurământul Horațiilor	108
Romantism	110
Scene romantice	112
Peisaje	114
Peisaje glorioase	116
J.M.W. Turner	118
Realism	120
Viață modernă în picturi	122
Înmormântare la Ornans	124
Prerafaeliții	126
Pictând viață	128
Artă modernă noneuropeană	130
Gravură japoneză	132
Édouard Manet	134
Impresionism	136
Surprindere a unei clipe	138
Grădină acvatică	140
Postimpresionism	142

Noaptea înstelată	144
Artă imaginativă	146
Pictare a emoțiilor	148
Edvard Munch	150
Cubism și futurism	152
Pablo Picasso	154
Noi stiluri abstracte	156
Dadaism și suprarealism	158
Georgia O'Keeffe	160
Expresionism abstract	162
Figuri ascunse	164
Pop și Op Art	166
Artă contemporană	168

SCULPTURĂ 170

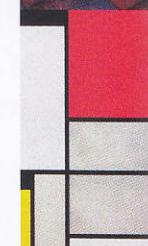
Sculptură antică	172
Sculptură greacă și romană	174
Armata de Teracotă	176
Sculptură renascentistă	178
Neoclasicism și după	180
Sculptură modernă	182
Barbara Hepworth	184

FOTOGRAFIE 186

Fotografia timpurie	188
Tetons – Snake River	190
Evoluția aparatului foto	192
Tipuri de fotografie	194
Julia Margaret Cameron	196
Moment de triumf	198

REFERINȚE

Glosar	200
Indice	203
Mulțumiri	207

și compozitie

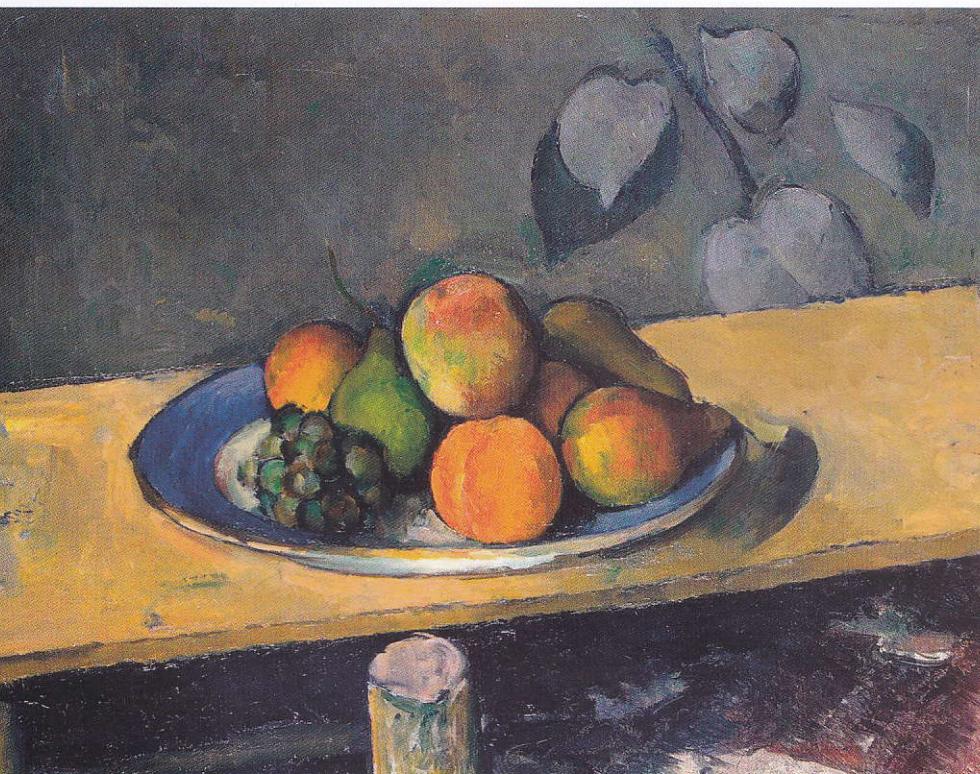
Artiștii pictează tot felul de subiecte, din varii motive. Unele picturi spun povești sau celebrează oameni și evenimente, altele te fac să vezi un subiect într-o lumină nouă, încântându-te sau provocându-te. Mulții artiști pictează pentru a-și informa privitorii sau pentru a-i face să se gândească la subiecte în moduri neașteptate.

SUBIECT ȘI STIL

Lista de subiecte pictate de artiști este nesfârșită – oameni, peisaje, iubire, război și aşa mai departe. De obicei, aceste subiecte sunt reprezentate într-un stil realist. Totuși, din secolul XX, unii artiști încep să execute picturi în care subiectele sunt greu de identificat.

Acest stil, cunoscut ca artă abstractă, folosește forme și culori pentru a înfățișa sentimente sau idei.

▼ PARC LÂNGĂ LUCERNA, 1938, PAUL KLEE
 Această lucrare abstractă este inspirată de plimbările făcute de artist împreună cu soția sa Lily lângă orașul Lucerna, Elveția. În această pictură, cărăriile se întrelăsesc printre copaci cu coroană colorată.

FORMĂ ȘI COMPOZIȚIE

Forma unei picturi poartă denumirea de format. Două dintre cele mai cunoscute formate sunt portretul (pe verticală) și peisajul (pe orizontală). Dar artiștii nu pictează tablouri doar pentru a le pune în ramă; ei pictează și pe tavane și peretei aşa-numitele fresce. Modul în care artistul alege să aranjeze subiectul în interiorul formatului poartă denumirea de compozitie.

◀ MERE, PIERSICI, PERE ȘI STRUGURI, 1880, PAUL CÉZANNE
 O compozitie alcătuită din mai multe obiecte, cum ar fi un castron cu fructe, se numește natură statică.

IMPACT ȘI REACȚIE

Artiștii își doresc ca lucrările să creeze un impact asupra privitorului, indiferent de subiect. Tablourile narrative sunt executate încât privitorul să poată urmări evoluția secvenței de evenimente.

În schimb, peisajele au adesea un prim-plan, un plan de mijloc și un fundal, care te ghidează prin interiorul respectivului tablou.

Portretele prezintă de obicei subiectul în prim-plan.

► MADONA SIXTINĂ, 1512, RAFAEL

Figurile centrale, Fecioara Maria și pruncul Iisus, domină ansamblul compoziției. Doi sfânti înginunchează la picioarele Fecioarei, unul privind în jos către cei doi îngerii.

MARI OPERE DE ARTĂ

Marile picturi, executate de artiști foarte talentați, continuă să îi fascineze pe oameni mult după ce au fost create. În ciuda trecerii timpului, există ceva unic cu privire la subiectul și compoziția unei mari picturi, care continuă să atragă atenția privitorilor, făcându-i să vadă lumea diferit.

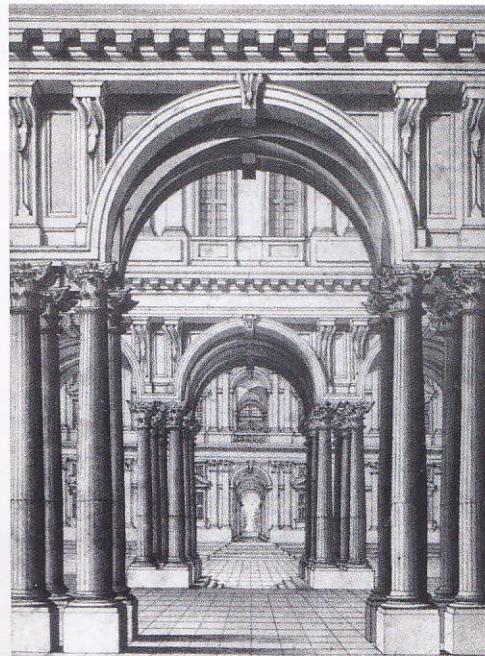
▲ **VÂNĂTORI ÎN ZĂPADĂ**, 1565, PIETER BRUEGEL CEL BĂTRÂN
Vânătorii înaintează prin zăpadă, ducându-ne într-un peisaj de iarnă încărcat de detaliu ce amintesc de viața țărănească din Europa de Nord acum 500 de ani.

Perspectivă

Artiștii folosesc o tehnică numită perspectivă ca să creeze iluzia realității – lumea tridimensională reprezentată pe suprafețe plate, cum ar fi hârtie sau pânză. Obiectele situate în depărtare sunt mai mici decât cele din apropiere. Există și o variație în folosirea de lumini și umbre, care creează impresia de profunzime.

PERSPECTIVĂ LINIARĂ

La începutul secolului XV, arhitectul italian Filippo Brunelleschi a dezvoltat reguli matematice pentru desenarea perspectivelor. Numită perspectivă liniară, metoda lui Brunelleschi utilizează linii drepte care se întâlnesc la distanță, într-un punct numit punct de dispariție.

▲ DESEN ÎN CRETĂ PENTRU SCENOGRAFIE, ANII 1700, ȘCOALA DIN TORINO
În acest desen în perspectivă, punctul de dispariție este prin arcada cea mai îndepărtată.

▲ MOARĂ DE VÂNT LA WIJK BIJ DUURSTEDE, CCA 1670, JACOB VAN RUISDAEL

Aici norii din depărtare sunt mai luminoși și mai albaștri decât cei din apropiere, ceea ce conferă profunzime taboului.

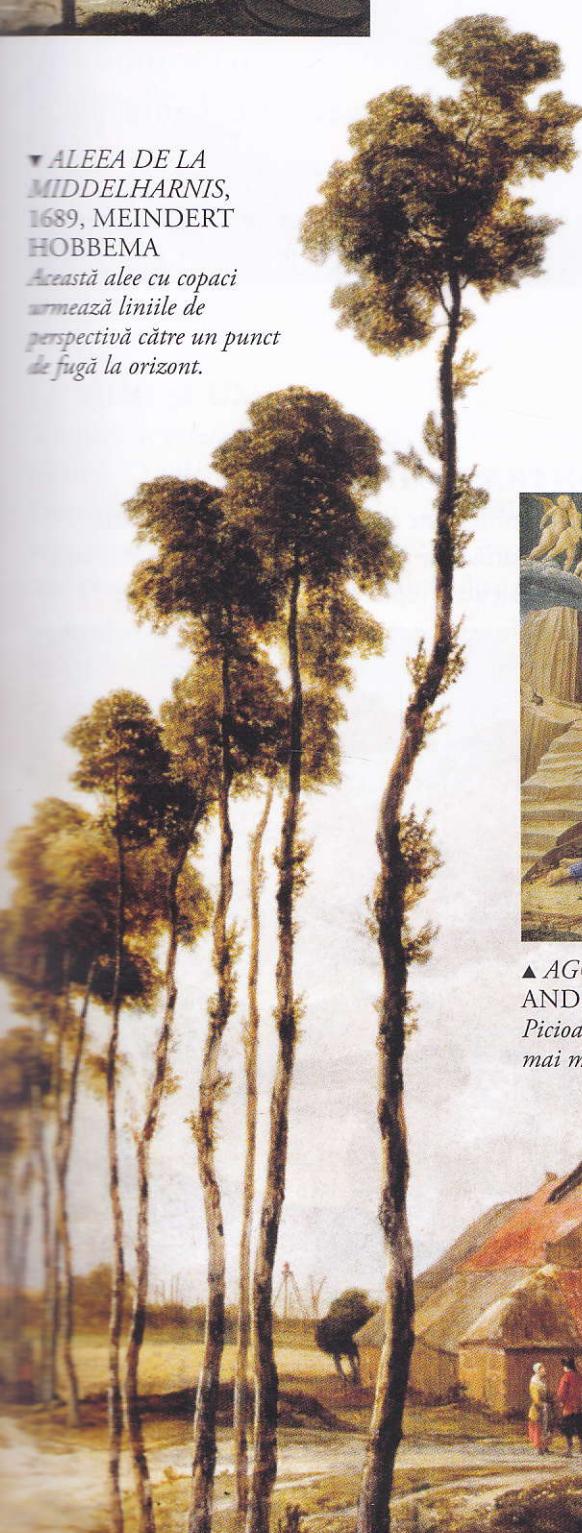

PERSPECTIVĂ AERIANĂ

Artiștii pot crea iluzia spațiului și a distanței folosind culoarea, o metodă cunoscută ca perspectivă aeriană (atmosferică). În viața reală – din cauza atmosferei Pământului – obiectele aflate în depărtare apar mai deschise la culoare, mai albastre și mai puțin detaliate. Artistul italian Leonardo da Vinci a descris aceste efecte: „Culorile devin mai estompeate direct proporțional cu distanța față de persoana care le privește“.

Cel mai înalt punct de observație este aşa-numita vedere panoramică, în care artistul privește peisajul direct de sus.

▼ ALEEA DE LA
MIDDELHARNIS,
1689, MEINDERT
HOBBEMA
*Această aleă cu copaci urmează liniile de
perspectivă către un punct
de fugă la orizont.*

PUNCT DE FUGĂ ȘI PUNCT DE OBSERVATIE

Punctele de fugă sunt locul în care liniile paralele par să se întâlnească în perspectivă. Sunt, în general, la orizont. Poziția punctelor de fugă dintr-o pictură se schimbă în funcție de punctul de observație: sus, jos sau la mijloc. Cu cât obiectele se află mai aproape de punctul de fugă, cu atât apar mai mici în pictură.

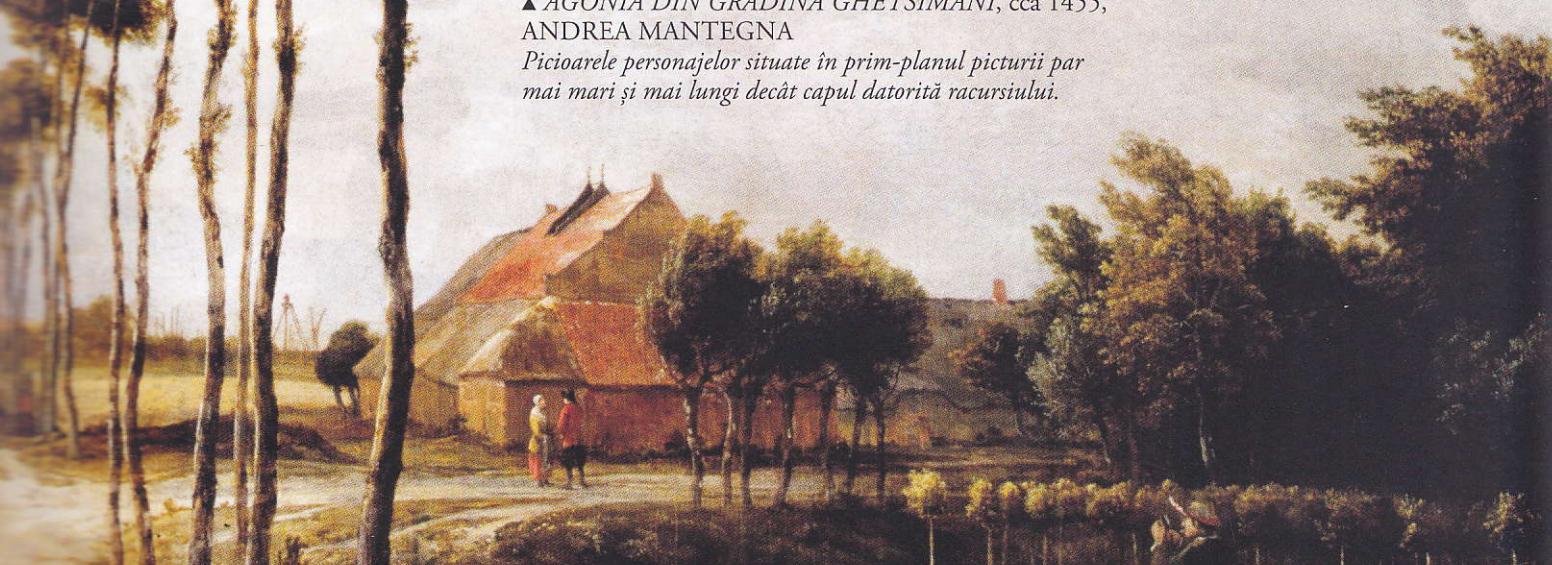

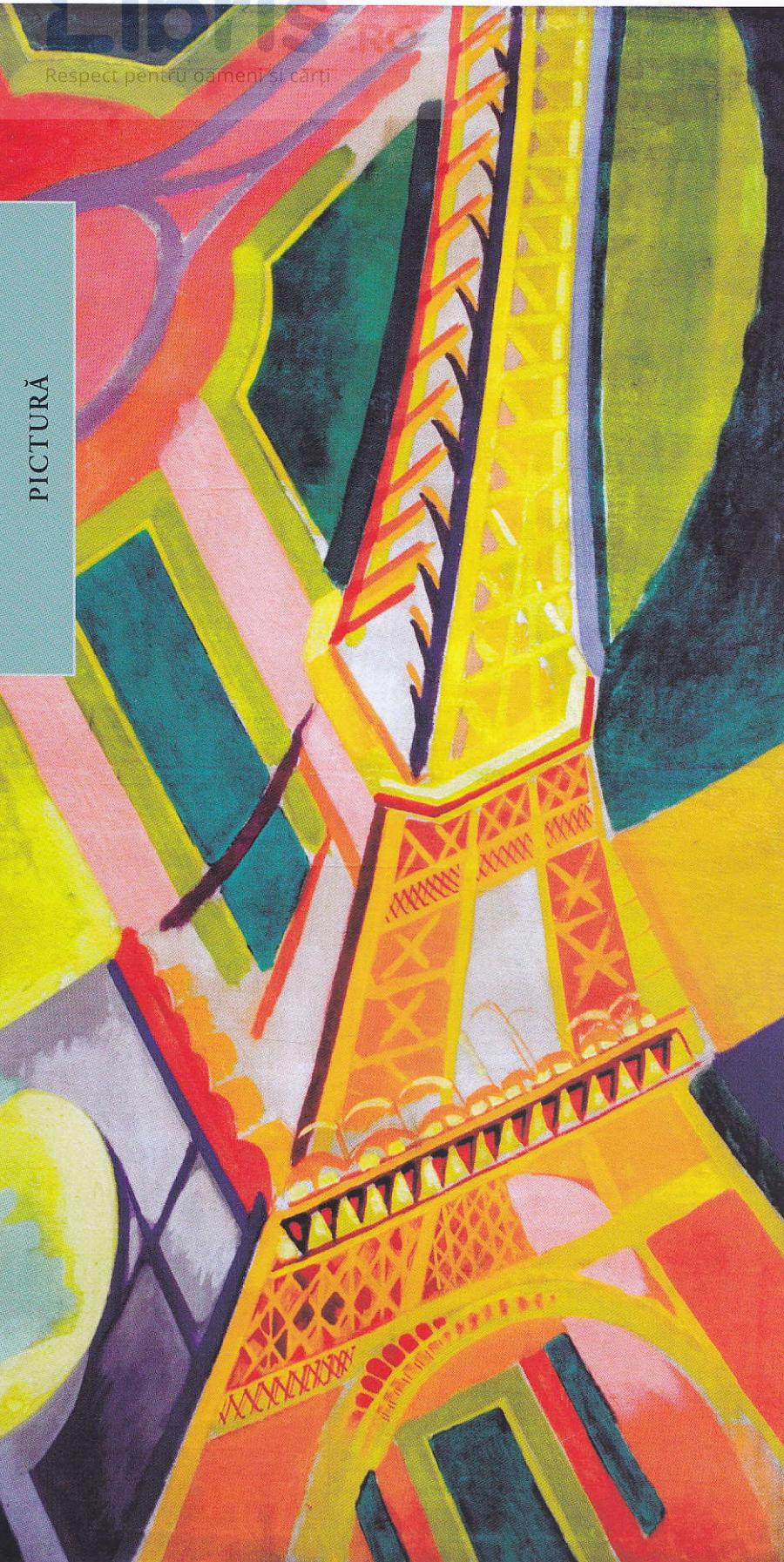
▲ AGONIA DIN GRĂDINA GHETSIMANI, cca 1455,
ANDREA MANTEGNA

Picioarele personajelor situate în prim-planul picturii par mai mari și mai lungi decât capul datorită racursiului.

RACURSI

Dacă un obiect este aproape de noi, forma lui se va modifica printr-un efect numit racursi. Acesta face părțile cele mai apropiate ale obiectului să pară mai mari, iar părțile îndepărtate mai mici și mai scurte. Artiștii folosesc acest artificiu pentru a mări iluzia de profunzime a picturii.

▲ TURNUL EIFFEL, 1926, ROBERT DELAUNAY

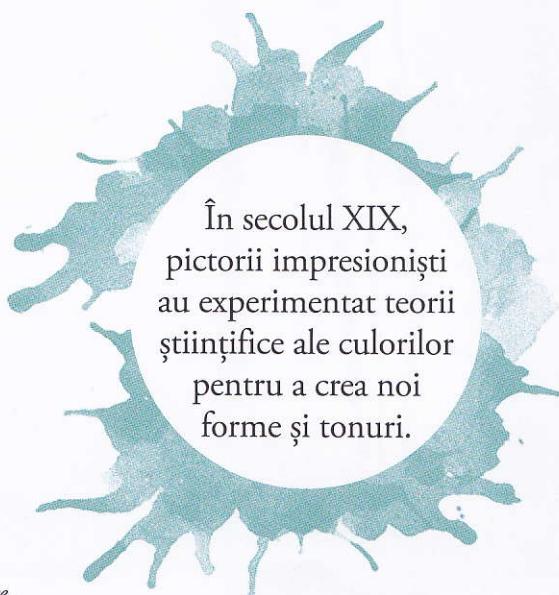
Artistul francez Delaunay a pictat mai multe versiuni ale acestei structuri metalice. Versiunea de mai sus folosește culori complementare pentru a crea un efect de strălucire.

Culori și tonuri

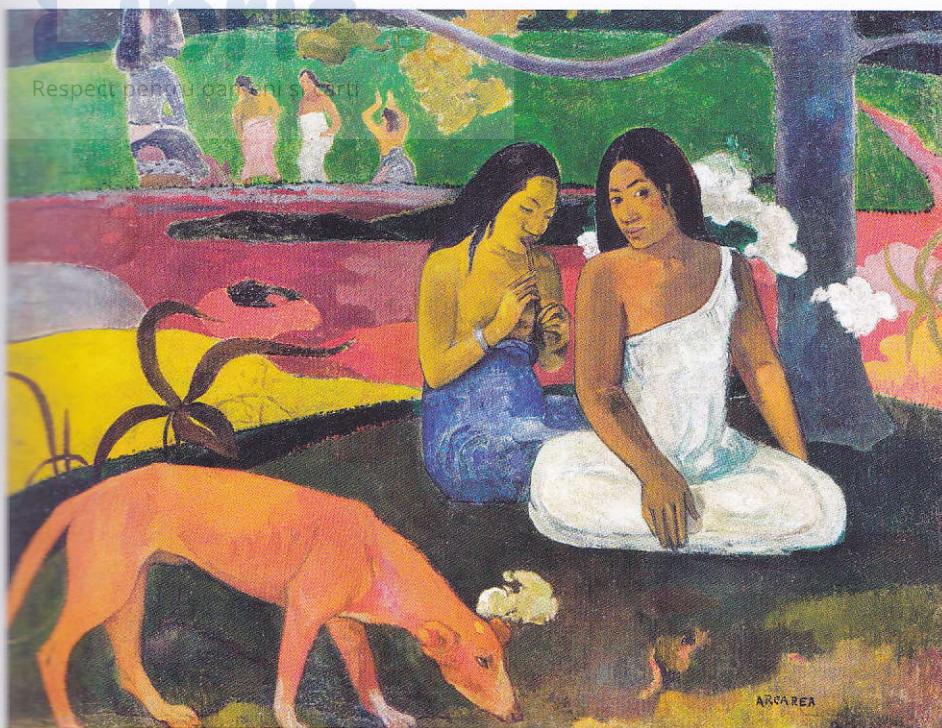
Unii artiști pictează folosind culori naturale din lumea înconjurătoare, alții folosesc nuanțe imaginare. Culorile pot fi utilizate în diverse moduri pentru a exprima emoții. Tonurile reproduc felul în care lumina și umbra cad peste obiecte, conferind picturii iluzia de profunzime.

CONTRASTE DE CULORI

Când culorile sunt contrastante și așezate una lângă cealaltă, par mult mai strălucitoare. Acestea sunt cunoscute drept culori complementare și pot fi obținute prin amestecul dintre o culoare primară și una secundară. Culorile complementare sunt: roșu și verde, albastru și portocaliu, galben și violet. Artiștii folosesc deseori aceste combinații pentru a face lucrările mai vii.

În secolul XIX,
pictorii impresioniști
au experimentat teorii
științifice ale culorilor
pentru a crea noi
forme și tonuri.

CULORI CALDE ȘI CULORI RECI

Albastru, verde și violet sunt culori reci. Ele nu atrag privirea și sunt folosite, deseori, pe fundal. Culorile calde, cum ar fi roșul, portocaliu și galbenul, pun în evidență obiectele. Culorile pot surprinde și stări de spirit, cum ar fi gelozia, furia și tristețea.

◀ AREAREA, 1892, PAUL GAUGUIN

Pictorul francez Gauguin a folosit culori luminoase pentru a recrea lumina puternică și flora luxuriantă a Pacificului de Sud.

LUMINI ȘI UMBRE

Tonurile se referă la modul în care artiștii creează luminile și umbrele în pictură. O paletă de tonuri ajută la crearea iluziei de tridimensionalitate. Punctele luminoase sunt cele în care lumina este puternică, iar umbrele sunt zonele cu tonuri mai întunecate. Acolo unde există un contrast mai puternic între lumină și umbră, iluzia este și mai evidentă.

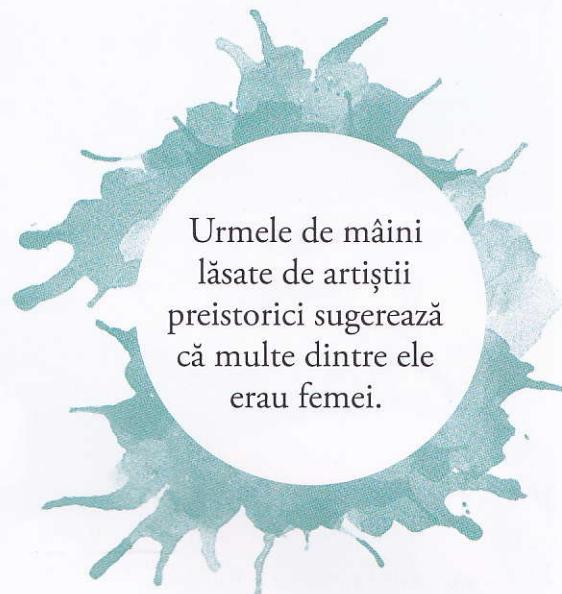
◀ AUTOPORTRET LA 23 DE ANI, 1629,
REMBRANDT VAN RIJN
Claroscuro este metoda picturală în care se folosește contrastul dintre lumină și întuneric pentru a crea efecte dramatice.

Roata culorilor este alcătuită din toate culorile curcubeului. Ea conține culori primare (roșu, galben și albastru), culori secundare (portocaliu, verde și violet) și culori terțiare (roșu-oranž și albastru-verde). În secolul XIX, chimistul francez Michel Eugène Chevreul a creat roata culorilor pentru a arăta modul în care plasarea culorilor le poate face mai strălucitoare sau mai estompată.

Arta preistorică

Picturile spuneau povești în epoci care precedă limbajul scris. Nu avem nicio certitudine cu privire la scopul artei preistorice, pentru că nu există informații scrise. Totuși, se crede că primele forme de artă făceau parte dintr-un ritual religios. Arta preistorică datează din mai multe epoci.

Urmele de mâini lăsate de artiștii preistorici sugerează că multe dintre ele erau femei.

ARTĂ RUPESTRĂ

Nimeni nu știe când au fost executate primele picturi. Cele mai vechi picturi descoperite datează de 40 000 de ani (în Indonezia) și de 30 000 de ani în Europa și Australia. Erau pictate pe pereți interiori ai peșterilor. Experții consideră că mai există multe vestigii cu picturi preistorice, dar încă nu au fost descoperite.

◀ MUNTII ACACUS, LIBIA, cca 12 000 î.Hr. În desertul Sahara, pe stânci, au fost pictate girafe, cămile, elefanți și oameni.

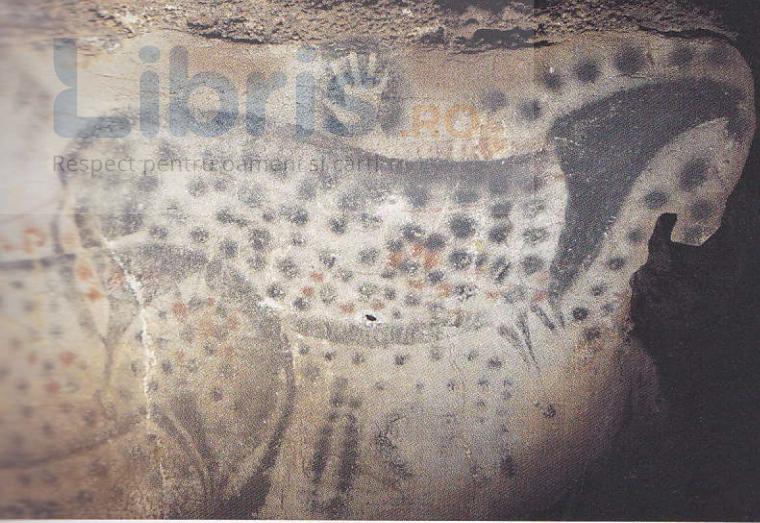
PICTURI CU MÂINI

Primele picturi pe piatră se numesc petrograme („artă pe piatră“). Unele erau realizate prin suflarea de cărbune peste mâinile lipite de pereți. Se foloseau tuburi din oase. În cazul altor picturi, oamenii își băgau mâinile în cărbune și le lipeau de pereți.

◀ CUEVA DE LOS MANOS, cca 7300 î.Hr. Această peșteră din Santa Cruz, Argentina, este faimoasă pentru picturile cu mâini făcute de bărbați, femei și copii.

ÎN ÎNTUNERIC

Unele dintre cele mai faimoase picturi preistorice au fost descoperite în sud-vestul Franței și în nordul Spaniei. Ele au fost executate în adâncimile peșterilor, departe de ochii privitorilor. Acest lucru sugerează că nu erau realizate pentru amuzamentul cotidian. Mai degrabă, se crede că erau folosite ca parte dintr-un ceremonial religios menit să aducă succes la vânătoare.

◀ GROTTE DU PECH MERLE, cca 16 000 î.Hr.
Executate în peșteri întunecate din sudul Franței, aceste animale nu erau pictate din observație, ci din amintire.

PICTURĂ ȘI MATERIALE FOLOSITE

Artiștii preistorici foloseau materiale aflate la îndemâna. Ei aplicau culorile cu ajutorul bețelor, al pietrelor și oaselor sau cu degetele. Negrul era obținut din cărbune, albul din cretă, tonurile de maro din pământ, iar roșul era folosit prin adăugare de sânge. Toate acestea erau transformate în pulbere și folosite fie uscate, fie amestecate cu apă sau cu grăsimi animală.

▼ ALTAMIRA, cca 15 000 î.Hr.
ACEste picturi preistorice au fost descoperite în peșteri din Altamira, Spania, în 1879 de o fetiță de nouă ani.

Picturile urmează forma naturală a peretilor peșterilor

CREATURI MAGICE

În 1940, o peșteră subterană plină de picturi a fost descoperită în Lascaux, în sud-vestul Franței. Cunoscută drept Marea Sală a Taurilor, peștera conține sute de picturi, printre care reprezentări animaliere, cum ar fi cai, cerbi, bizoni și tauri. Picturile sunt dateate acum circa 17 000 de ani.

